

Tragom prastarih migracija та третю – *Slavist i imperiji. Vatroslav Jagić između Galicije, Malorusije i Ukrajine*. За ініціативою dr. sc. Є. Пащенко на кафедрі підготовлено і видруковано за його упорядкуванням 3 тематичних збірники (2007, 2008), особливо цінний серед них – *Genocidni zločin totalitarnog režima u Ukrajini 1932.-1933. Golodomor / Gladomor* (2008). У тому ж (2008) році з передмовою, коментарями і упорядкуванням dr. sc. Є. Пащенко опубліковано книжку *Український політичний фольклор* (2008).

Члени кафедри активно виступають на симпозіумах і конгресах, а також багато перекладають.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Flaker A. Autotopografija II.* – Zagreb: Durieux, 2010; 2. *Flaker A. Taras Ševčenko – borac i revolucionar // Izvor.* –1950. – № 6. – S. 421-432;

Скопненко О.І. (Київ, Україна)

Юрій Шевельов і вивчення білоруської мови

У статті проаналізовано роль фактів білоруської мови в системі наукових концепцій видатного лінгвіста Ю. Шевельова. Порушено питання про потребу глибшого вивчення українсько-білоруських мовних зв'язків першої третини ХХ ст.

Ключові слова: Ю. Шевельов, глотогенез, історія української мови, історія білоруської мови, кодифікація.

В статье проанализирована роль фактов белорусского языка в системе научных концепций выдающегося лингвиста Ю. Шевелева. Поднят вопрос о необходимости более глубокого изучения белорусско-украинских языковых связей первой трети ХХ в.

Ключевые слова: Ю. Шевелев, глотогенез, история украинского языка, история белорусского языка, кодификация.

The role of factors of the Belorussian language in the system of the scientific scheme of the outstanding linguist Y. Shevelov is analyzed in the article. The problem of the necessity of the deeper learning the Ukrainian-Belorussian linguistic ties during the first third of the 20th century is outlined there.

Key words: G. Shevelov, glottogenesis, the history of the Ukrainian language, the history of the Belarussian language, codification.

Для України останні 20 років були часом надзвичайно активного освоєння цілого материка духовної культури, витвореного поза межами радянської теорії та практики. Загалом рецепція ідей і здобутків цієї епохи збіглася з процесом реабілітації доробку багатьох діячів, які творили або в

довоєнний період, або під час Другої світової війни, або брали участь у дисидентському русі. Це надзвичайно строкатий, різний стилістично та дуже часто антагоністичний за своїми настановами матеріал. Проте весь він був незвично новим у всіх галузях гуманітаристики, бо давав суспільству змогу відійти від радянської схоластики, у новому ракурсі побачити та збагнути теоретичні глибини, практичні завдання й криваві вирви в просторі національної культури. Інформація часто надходила такими обсягами, що справжня вартість багатьох речей була зрозуміла не відразу. Після певного шоку настав період синтезу, який триває й досі. Не можна сказати, що *весь* повернутий науковий і мистецький доробок справив великий вплив на різні галузі сучасного життя, але інтелектуальна домінанта нинішньої України без цієї спадщини була б просто неможлива. Україна попри осоружну неквапливість – часто сприйману за байдужість та інертність – таки освоєє ту культурну й наукову спадщину всього ХХ ст., яку країна не могла вчасно обжити через трагічну специфіку своєї історії.

1991 р. Ю. Шевельов, характеризуючи українську духовну культуру, витворену поза Україною, зауважив, що «сьогодні можемо говорити про два українські ми – одне на Україні, друге поза її кордонами <...>. Їхнє взаємознайомство, витворення спільної духовності, якщо воно взагалі практично можливе, витворення того надвищого українського, великими літерами, МИ – це справа умовна, проблематична і, хто знає, чи здійсненна в майбутньому. А насправді є в сучасні два малі ми – одне на Україні, друге поза нею. Статистично ці два ми, скажімо ми1 і ми2, не співмірні, це слон і цуцик, але в сенсі культурних вартостей ця нерівність меншає. Позаукраїнські-бо українці мали більший відсоток інтелігенції й вільного таланту і створили більшу на одиницю людности суму культурних вартостей» [17, 24–25]. Чи можемо спостерігати через 20 років від часу написання цих слів, що «ці два ми» – «ми1 і ми2» – зведені до спільного знаменника й витворили єдину якість, адже «ми маємо більше спільного, ніж відмінного, ми належимо до того самого великолітерного МИ»? [17, 29]. Навряд чи доречно тут робити якісь далекоюсяжні висновки щодо всієї вітчизняної гуманітаристики, даючи однозначно негативні чи позитивні відповіді. Проте цілком упевнено можна твердити, що в сучасній Україні ефективний процес рецепції української мовознавчої думки, витвореної у вільному світі в другій половині ХХ ст., по-справжньому тільки починається, про це зокрема свідчить роль лінгвістичної спадщини Ю. Шевельова.

У листопаді 1950 р. Є. Гедройць – редактор відомого польського часопису «Культура» та натхненник польсько-української співпраці – написав свого першого листа до Ю. Шевельова по-англійському. У відповіді Ю. Шевельов

зауважив: «Радо одержував би від Вас листи по-польському. Мрію про часи, коли між слов'янами будуть такі стосунки, як між скандинавськими народами, де кожен розмовляє своєю мовою, а проте народи можуть між собою порозумітися. Розумію, що до того ще, на жаль, дуже далеко, однак сподіваюся, що Ви не будете мати нічого проти того, тому пишу цього листа по-українському» [19, 632]. І Є. Гедройць пристає на це: «Дуже дякую за листа <...>, а передусім за пропозицію листування нашими мовами. Це також наше прагнення, щоб довести до мирного співжиття українського й польського народів на зразок скандинавських країн» [19, 632]. Ці цитати чітко окреслюють «слов'янську» мрію Ю. Шевельова, мрію, що спонукала видатного науковця повсякчасно доводити: світова славістика не має права обмежуватися тільки русистикою. Кожна мовознавча студія Ю. Шевельова, ба навіть присвячена якійсь частковому питанню або одній слов'янській мові, завжди спонукає до екстраполяції його думок на загальнослов'янську проблематику. Скажімо, у праці «Українська мова в першій половині ХХ ст. (1900–1941): стан і статус» – начебто суто україністичній – окреслено чимало підходів до вивчення історії слов'янських літературних мов минулого століття, значення яких можна порівняти з теорією літературної мови Празького лінгвістичного гуртка.

Часто в побудові якихось концепцій провідну роль відіграє певний матеріал, що стає першоосновою для всіх подальших наукових пошуків. Ю. Шевельов був уважним до мовних фактів усіх слов'янських мов, проте в його побудові глотогонічної концепції східнослов'янських мов вихідним пунктом стала білоруська мова. Науковець, згадуючи свою розвідку 1953 р. про походження білоруської мови [22], писав: «Ця праця була першою ланкою в тому, що я вважаю центральною темою й проблемою свого наукового життя – **проблема походження української мови**. Щоб подати й оборонити цю проблему в моєму наświetленні, треба було дати критику найвпливовішої тоді концепції Олексія Шахматова (з якої виросла, в спрощеному й звільгаризованому вигляді, і офіційна концепція, що панує в Росії й дотепер). У концепції цій найслабшою ланкою було, власне, походження білоруської мови, явно, в Шахматова незадовільна. Виявити й розробити цю ланку, показати, що білоруська мова постала не з диференціації «праруської», а зі злиття двох відмінних діалектних одиниць, – означало висадити всю концепцію розкладу первісно єдиної східнослов'янської мови й показати постання пізніших східнослов'янських мов з інтеграції діалектів – означало перебудувати всю усталену систему поглядів. Білоруська мова була тим камінчиком, що витягти його означало падіння цілого муру. Так генеза білоруської мови стала ключем до всієї первісної історії східнослов'янських мов, інакше, ніж дотепер баченої. Звідси пролягав шлях

до всіх моїх пізніших праць з історичної фонології слов'янських мов» [14, 278]. На думку А. Даниленка та Л. Чабана, саме в цій праці «Ю. Шевельов уперше на Заході вчинив спробу спростувати догматичні погляди на постання східнослов'янських мов, а відтак, змалювати синтетичну картину розвитку білоруської мови. Вибір білоруської проблематики був не випадковий, адже більшість досліджень ранньої історії слов'янських мов на сході Європи була і, ніде правди діти. – О. С.), дотепер є спрямована на силкування довести єдність усіх східних слов'ян» [3]*.

За життя Ю. Шевельова вийшло друком близько трьох десятків праць, у яких тією чи іншою мірою розглянуто проблеми білоруської мови або взаємодії української та білоруської мов [докладніше див: 3]. У якнайширшому контексті білоруську проблематику Ю. Шевельов розглянув у своїй найвідомішій книжці «A Historical Phonology of the Ukrainian Language» (1979)**. «З-поміж усіх слов'янських мов українська має найбільшу кількість спільних або однакових звукозмін із білоруською, – переконаний Ю. Шевельов. – Можна легко дійти висновку про близьку спорідненість цих двох «мов-сестер». Однак такий статистичний підхід має поверховий характер і може ввести в оману, а зроблені за його допомогою висновки хибують на поспішність і надмірну спрощеність. При розгляді цього питання потрібна гнучкість» [13, 979]. Саме ідеї Ю. Шевельова надихнули П. Векслера на написання «Historical Phonology of the Belorussian Language» (1977) [21] – третьої праці*** в рамках серії «Історична фонологія слов'янських мов», засновником якої був Ю. Шевельов.

Деякі ідеї розуміння генези білоруської мови та білорусько-української мовної взаємодії, що були докладно розглянуті у «Problems in the Formation of Belorussian» та «A Historical Phonology of the Ukrainian Language», можна виявити в стислому вигляді в мовознавчих статтях Ю. Шевельова, надрукованих в «Енциклопедії українознавства». Наприклад, у статті «Білорусизми» дослідник обстоює думку, що частина

* Пор.: «У «Проблемах формування білоруської мови» Ю. Шевельов чи не вперше, якщо не згадувати С. Тимченка, О. Курило, В. Ганцова та інших українських мовознавців, учинив спробу спростувати догматичні погляди на постання східнослов'янських мов, з-поміж яких білоруська була позбавлена власної історії, правлячи, наприклад, в концепції Р. Якобсона за свого роду сполучну ланку між українською та російською мовами. Ю. Шевельов нагомість описав походження й розвиток білоруської мови в контексті східнослов'янської плотогенези» [4, 274].

** Український переклад: [13].

*** Білоруський переклад: [2].

спільних українсько-білоруських фонетичних і морфологічних змін – перехід *г* в *з*, ствердіння *р*, перехід *л* в *ў* після *ъ* перед приголосними, пом'якшення *з*, *к*, *х* перед *ы* у XII ст., дифтонгізація *о*, *е* в нових закритих наголошених складах, перехід *рʹ*, *лʹ* та ін. у *ри*, *ли*, перехід *ъ*, *ь* перед *й* в *и* (*i*), але не в родовому відмінку множини тощо – «вийшла поза межі киево-поліської групи говірок і була поширена на всі білор. або всі укр. говірки, гол. в наслідок «розмивання» киево-поліської групи говірок між укр. і білор. мовами» [15]. Цікаво, що цю теорію він позначає як Шерехову ідею – не дуже поширене явище для мовознавчих праць науковця, що здебільшого волів підписувати свої розвідки з лінгвістики власним прізвищем*. У розгляданому енциклопедичному тексті Ю. Шевельов наводить лексеми, запозичані з білоруської мови до української. У словах *бадзьорий*, *буцім*, можливо, *дьоготь*, на думку дослідника, «виразно виявляються риси білор. фонетики» [15]. До речі, у сучасній білорусистичі можна натрапити на твердження, що лексема *бадзёры* – це українізм у складі лексичної системи білоруської мови [1, 116]. Думка спирається на досить поважну традицію білоруського мовознавства, адже ще 1925 р. С. Некрашевич саме так кваліфікував згадане слово [7, 50–79, 56].

У багатьох працях Ю. Шевельова знаходимо чимало пунктирно окреслених ідей, розвиток яких сприятиме подальшому вивченню білорусько-української мовної взаємодії в різні періоди. Ще 1959 р. науковець писав, що «українське мовознавство на Україні повинне відновити свій духовий контакт з поколінням двадцятих років. Продовжувати можна й треба від здобутого тоді. Не конечно з усім

* Пор.: «А проте, праці Ю. Шевельова відомі не надто широким колам української інтелігенції, причому переважно його знають як Юрія Шереха – під цим псевдонімом він публікував свої літературознавчі, літературно-критичні та культурологічні статті. Водночас сам Юрій Володимирович вважав себе передусім мовознавцем – і лише мовознавчі монографії і статті підписував власним прізвищем» [6, 5]. Понад те, відомо, що на титулі праці «Problems in the Formation of Belorussian» ім'я й прізвище автора подані у формі *Yury Serech* [22]. При цьому в багатьох наукових розвідках – та навіть у деяких бібліографічних описах – згадану монографію цитують як таку, що належить перу *Ю. Шевельова*, без згадки про псевдонім на титульній сторінці. Крім того, відомий «Нарис сучасної української літературної мови» (1951) також вийшов у світ як праця «професора *Юрія Шереха*» [18]. Тим-то, на нашу думку, немає підстав для глобального протиставлення *Ю. Шереха-літературознавця* та *Ю. Шевельова-мовознавця*. Видима річ, усе це треба пояснювати не простою одновекторною мотивацією використання двох найменувань, адже він віддавав перевагу то власному прізвищу, то псевдонімові на титулі своїх праць залежно від обставин і часу, а не від жанру твору.

погоджуватися, але не можна йти вперед, не знаючи верховинних осягів минулого» [16, 28]. Маємо всі підстави, щоб застосувати ці слова й щодо мовознавців Білорусі 20-х рр. XX ст., адже їхні праці важливі не тільки для білоруського мовознавства, а й для вітчизняного*. Скажімо, роль українського досвіду доби 20–30-х рр. XX ст. в історії білоруської кодифікації мало вивчена. Доводиться навіть натрапляти на таке твердження: «Пуристичні тенденції в українській мові були не досить відомі білоруським кодифікаторам, і що ще важливіше, українська мова в ролі молодої літературної, що ненабагато випередила за розвитком білоруську, <...> не була досить авторитетним джерелом для наслідування серед білоруських кодифікаторів» [5, 251]. І цей факт видається досить дивним, коли зважати на те, що український національно-мовний досвід був часто привабливий для багатьох білоруських культурних діячів, а Україна географічно досить близька до Білорусі.

14–21 листопада 1926 р. в Мінську відбулася Академічна конференція з реформи білоруського правопису та азбуки, покликана виробити принципи кодифікаційних змін. Це був перший в історії Білорусі науковий форум міжнародного масштабу, на який з'їхалося 69 провідних науковців того часу для розгляду проблем нормалізації та кодифікації білоруської мови, що зовсім недавно вийшла на міжнародну арену як самостійний ідіом. Крім відомих білоруських мовознавців, істориків, культурних і громадських діячів, у роботі конференції взяли участь: професор Московського університету П. Расторгуєв, доцент Харківського інституту народної освіти К. Німчинов, професор Берлінського університету М. Фасмер, ректор Литовського університету в Каунасі професор М. Біржишка, доцент Латвійського університету Е. Блесе, Ю. Голомбек – доцент Варшавського університету, Я. Райніс – відомий латиський поет та ін. На адресу Академічної конференції надійшло понад 30 привітальних листів і телеграм від державних, наукових і

* Пор.: «Ю. Шевельов визнавав, що деякі аспекти україно-білоруських взаємин залишаються невивчені, ба навіть не виявлені, – зазначали А. Даниленко та Л. Чабан. – Проте, з погляду ваговитості внеску самого автора в дослідження білоруської проблематики, маємо тверді підстави ствердити, що праці українця Ю. Шевельова посіли належне місце в білорусистичі й сприяють глибшому розумінню історичних процесів на теренах розселення східних слов'ян, зокрема й білоруського народу» [3]. На жаль, не позбавлена ґрунту думка, що в наведеній цитаті констатаційний минулий час словоформи *посіли* стосовно вітчизняної лінгвістики великою мірою має відтінок частковості, а щодо мовознавчої галузі Білорусі (не всієї світової білорусистики) наразі ліпше вжити конструкцію *обов'язково посядуть*.

навчальних установ, науковців і громадських діячів, зокрема надіслали свої листи й телеграми К. Студинський від імені Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові, В. Ганцов, професори Д. Ушаков з Москви, Б. Ляпунов з Ленінграда, І. Бодуен де Куртене з Варшави, М. Грунський з Києва та І. Свенціцький зі Львова, А. Черни з Праги [10, 37–44].

С. Некрашевич, відомий білоруський мовознавець тієї доби й перший голова Інституту білоруської культури, на згаданій конференції виголосив доповідь «Сучасний стан вивчення білоруської мови». Роблячи огляд тогочасних наукових розвідок, дослідник спиняється на доробку Я. Льосика – продуктивного автора й кодифікатора білоруської мови. У журналі «Польмя» за 1924 і 1925 рр. Я. Льосик надрукував «Деякі уваги до білоруської літературної мови». С. Некрашевич гадає, що згаданий твір написаний «не без певного впливу аналогічної праці проф. О. Курило «Уваги до української літературної мови»» [8, 52]. Трохи згодом доповідач розглянув стан білоруської лексикографії: «Комісія з укладання словника живої білоруської мови зацікавлена в опрацюванні й другого типу словника – повнішого російсько-білоруського словника, що став би додатком і розширенням російсько-білоруського словника С. Некрашевича й М. Байкова. Цей словник мусить мати практичніше значення та нагадувати «Російсько-український словник» Української академії наук» [8, 60–61]. Тільки ці два епізоди досить красномовно свідчать про тогочасне поцінування української кодифікації та врахування її досвіду в Білорусі*.

Ю. Шевельов – «постать добре знана як в Україні, так і поза її межами» [3], але в білоруському лінгвістичному просторі про вченого вкрай мало інформації. Наприклад, енциклопедія «Беларуская мова» (1994) про Ю. Шевельова як дослідника білоруської мови не проходила жодним словом, хоч про інших зарубіжних білорусистів у виданні подано досить розлогі статті. Багато праць Ю. Шевельова не приступні в Україні, а в Білорусі й поготів. Для того щоб у цих двох країнах відбулася адекватна рецепція ідей Ученого щодо білорусько-української взаємодії, генези білоруської мови або багатьох інших славістичних проблем, потрібна скоординована праця вітчизняних мовознавців, спрямована на поступове перевидання в Україні в с і х мовознавчих праць Ю. Шевельова. Тоді з’явиться надія, що й у нас, і в Білорусі з його спадщиною ознайомляться як належить, адже й досі по вишівських, середньошкільних підручниках та різних енциклопедіях часто спопуляризована тільки теорія О. Шахматова в радянському перелицюванні, як-от: «Завершення процесів формування

* Докладніше див.: [11].

держави (Київської Русі. – О. С.) позитивно позначилося на етнічному розвитку східнослов'янських племен, які поступово склалися в єдину руську народність. В її основі лежали спільна територія, є д и н а м о в а (розбивка наша. – О. С.), споріднена культура, відносно тісні економічні зв'язки» [12, 675–676]. Щонайменше дивно читати *лише* таку фразу в передмові до дев'ятого розділу першого тому «Історії української культури» (2001)*. Автор може мати непохитні погляди на якусь проблему, палко їх боронити, але з а м о в ч у в а т и альтернативні теорії, що спираються не тільки на поважну традицію, а й на твердий ґрунт доказів професійних дослідників, – це моветон у нашу добу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Беларуская мова : Фанетыка. Арфаэпія. Графіка. Арфаграфія. Лексікалогія. Лексікаграфія. Фразеалогія. Марфемная будова слова. Словаўтварэнне. Марфалогія : вучэбны дапаможнік [для студэнтаў фак. педагогікі і metodyкі пачатк. навучання] / Я. М. Адамовіч, Л. А. Акаловіч, В. А. Бекіш і інш. ; пад рэд. Я. М. Адамовіча. – Мінск : Вышэйшая школа, 1987. – 429 с.;
2. *Вэкслер П.* Гістарычная фаналогія беларускае мовы / П. Вэкслер / [пер. з англ. А. Літвіноўскай, М. Раманоўскага ; навук. рэд. Г. Цыхун]. – Мн. : Выд. Логінаў, 2004. – 254 с.;
3. *Даниленко А., Чабан Л.* Юрій Шевельов як дослідник українсько-білоруських взаємин [Електронний ресурс] / А. Даниленко, Л. Чабан // Записы / Беларускі інстытут навукі й мастацтва. – 2001. – № 25. – [Цит. 20 березня 2011]. – Режим доступу : <http://belarus8.tripod.com/ZapisyBINIM/sevelov.htm>;
4. *Даниленко А. Ю.* Шевельов як історик східнослов'янських мов // Записки НТШ. – Т. 239 (ССXXXIX) : праці філологічної секції. – Львів, 2000. – С. 270–288;
5. *Запрудский С.* Белорусский и чешский языковой пуризм: общее и специфическое / С. Запрудский // Cesty k národnému obrození: běloruský a český model / Sborník příspěvků z konference konané 4. – 6. 7. 2006 v Praze. – Praha, 2006. – Р. 239–259;
6. *Масенко Л.* «Те, що Грушевський зробив для української історії, я зробив для української мови» [передмова] / Л. Масенко // Шевельов Ю. Вибрані праці : [у 2 кн.] – Кн. 1 : Мовознавство / [упоряд. Л. Масенко]. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 5–25;
7. *Некрашэвіч С. М.* Да пытання аб укладанні слоўніка жывой беларускай мовы / С. М. Некрашэвіч // Выбраныя навуковыя працы акадэміка С. М. Некрашэвіча : да 120-годдзя з дня нараджэння [навук. рэд. А. І. Падлужны]. – Мінск : Беларуская навука, 2004. – С. 50–79;
8. *Некрашэвіч С.* Сучасны стан вивучэння беларускай мовы / С. М. Некрашэвіч // Працы Акадэмічнае конфэрэнцыі па рэформе беларускага правапісу і азбукі. – Менск : Інбелкульт, 1927. – С. 48–70;
9. *Німчук В.* Мова / В. Німчук // Асеев Ю. С., Баран В. Д., Баранов І. А. та ін. Історія української культури : [у 5 т.] / [Б. Є. Патон (голов. ред.) та ін.]. – К. : Наукова думка, 2001. – Т. 1 : Історія культури давнього населення України. – С. 683–694;
10. Праці Акадэмічнае конфэрэнцыі па

* Надто коли в цитованому розділі трохи нижче подано досить докладний і зважений аналіз різних поглядів на глогонічну проблематику у викладі іншого автора – фахового мовознавця [9].

рэформе беларускага правапісу і азбукі. – Мінск : Інбелкульт, 1927. – 432 с.;

11. Скопненко О. І. Початковий період нормалізації білоруської літературної мови у ХХ ст. та українські мовознавці / О. І. Скопненко // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур : пам'яті Л. Булаховського : збірник наукових праць. – Вип. 7. – К. : ВЦ «Просвіта», 2008. – С. 218–224; **12.** Толочко П. [вступ] / П. Толочко // Асеев Ю. С., Баран В. Д., Баранов І. А. та ін. Історія української культури : [у 5 т.] / [Б. Є. Патон (голов. ред.) та ін.]. – К. : Наукова думка, 2001. – Т. 1 : Історія культури давнього населення України. – С. 675–682; **13.** Шевельов Ю. Історична фонологія української мови / Ю. Шевельов / Канад. ін-т укр. студій та ін. ; [пер. з англ. : С. Вакуленко, А. Даниленко]. – Х. : АКТА, 2002. – 1054 с. + 4 окр. арк. мап; **14.** Шевельов Ю. (*Шерех Юрій*). Я – мене – мені... (і довкруги) : спогади / Ю. Шевельов (Юрій Шерех). – Х. ; Нью-Йорк : Вид. часопису «Березіль» : Коць, 2001. – Т. 2 : В Європі. – 303 с.; **15.** Шевельов Ю. Білорусизми / Ю. Шевельов // Енциклопедія українознавства [передм. Гель І., Романів О. ; репринг. вид. 1955–1984 рр.] – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 132; **16.** Шевельов Ю. Покоління двадцятих років в українському мовознавстві / Ю. Шевельов // Портрети українських мовознавців. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 2002. – С. 8–30; **17.** Шерех Ю. Ми і ми / Ю. Шерех // Шерех Ю. Поза книжками і з книжок / [редкол. : Шевчук В. (упоряд., голова) та ін.]. – К. : Час, 1998. – 447 с.; **18.** Шерех Ю. Нарис сучасної української літературної мови / Ю. Шерех. – Мюнхен : Молоде життя, 1951. – 404 с.; **19.** Giedroyc J. Emigracja ukraińska : listy 1950–1982 / Jerzy Giedroyc / [wybrała, wstępem i przypisami opatrzyła Bogumiła Berdychowska ; listy autorów ukraińskich przełożyła Ola Hnatiuk]. – Warszawa : Czytelnik, 2004. – 829 [3] s.; **20.** Shevelov G. Y. A Historical Phonology of the Ukrainian Language / G. Y. Shevelov. – Heidelberg : Karl Winter, 1979. – 809 p.; **21.** Wexler P. A Historical Phonology of the Belorussian Language / P. Wexler. – Heidelberg : Karl Winter, 1977. – 192 p.; **22.** Šerech Y. Problems in the Formation of Belorussian / Yury Šerech. – New York, 1953. – VI + 109 pp.

Стаменова А. (Софія, Болгарія)

Університетська україністика в Болгарії: традиції та сучасність

У статті запропоноване ретроспективне висвітлення розвитку україністики в болгарському академічному житті.

Ключові слова: українська філологія, Софійський університет, історія україністики.

В статтє предложено ретроспективное освещение развития украинистики в болгарской академической жизни.

Ключевые слова: украинская филология, Софийский университет, история украинистики.

The article focuses on retrospective development of Ukrainian studies in Bulgarian academic life.

Key words: Ukrainian philology, Sofia University, history of Ukrainian studies